

on väga palju ja mitte üksnes teles, vaid kõikjal: teatris, kirjanduses, kaupluses... Võimalik, et teen kellelegi ülekohtu.

Üsna hiljuti toimus päris äge diskussioon Märt Avandi ja Ott Sepa „Tujurikkuja” saate üle. Õigemini selle üle, millest sobib nalja teha ja millest mitte. Kas see vaidlus teidki puudutas?

Puudutas ja ei puudutanud ka. Kahtlemata on need poisid väga andekad. Seda on nad kindlasti. Võib-olla ma eksin, kuid mulle tundub, et neil puudub lavasta-

Mul on, kui päris ausalt ütlen, Tallinnast kõrini. Ma ei taha siin olla.

ja. Näitlejal peab olema koostöö lavastajaga. Lavastaja juhivad näitlejat. Ma ise vajan näitlejana väga lavastajat. Avandi ja Sepp, tundub, teevad kõike ise ja lavastaja kõrvalpilk, mis suunaks ja aitaks, on puudu. Nii juhtubki, et mõni asi on neil väga särav, mõni aga tundub paigast ära.

Kui panna ühte ritta te balletitantsija karjäär ja lavastajakarjäär teatrites ja televisioonis, siis mis aega nimetaksite oma hiilgeajaks?

Raske öelda. Hiilgeajaks võin ju nimetada seda aega, kui olin tantsija. Olin Estonia teatri esitantsija. Käisin juba 20-aastasena n-ö Nõukogude balletitähena mööda maailma ringi – ajal, mil suurt keegi välismaale ei saanud. Balleti pealt teenis Nõukogude riik tublisti valuutat. Olen väga tänulik, et sain seda ala õppida, sain sel alal tegutseda.

Aga teadsin ka juba siis, et ühel hetkel tuleb tantsijakarjäärile lõpp. Teadsin, et see lõpp saabub umbes siis, kui olen 38-aastane.

Enne kui jätkate, küsin üle: kuidas te üldse tantsijaks saite?

Saatus teht. Mul oli kaks väga head lapsepõlvesõbrannat: ühe nimi oli Mai Murdmaa ja teise nimi Kai Murdmaa.

Mõlemad käisid balletikoolis. Ma ei tea, kas selle tõttu, aga ilmselt mu ema küsis, kas ka mina tahan balletikooli minna. Ma ei tea, mida ma talle vastasin, aga igal juhul viis ema mu katsetele ja ma sain kooli sisse. See oli 1948. aastal.

Mingit tõrget tantsu vastu polnud?

Pidasin seda täiesti loomulikuks ja normaalseks, et sinna läksin. Ja olen väga tänulik, et selle kooli läbi tegin. Olen tantsijana saanud niivõrd korraliku füüsilise koormuse, et elan vist praegugi selle najal.

Ja balletitantsijana läksite lavakunstkateedrisse?

See oli puhtakujuline arvestus. Ei tahtnud pärast tantsijakarjääri järgmised, ütleme, 40 aastat lihtsalt kusagil kohvikus istuda ja lobi-seda. Mõtlesin, et võib-olla võiks minust saada ballettmeister. Kui n-ö Panso koolis avati 1972. aastal lavastajate osakond, siis uskusin, et minule kui tulevase ballettmeistrile ei teeks paha, kui saaksin teada, kuidas töötavad sõnateatri lavastajad. Mida nad teevad, mida peavad teadma? Kusjuures olin toona kindel, et minust ei saa kunagi sõnakunstiteatri näitlejat ega lavastajat, sest mul olid omad vead.

Olete rääkinud, et teie viga oli see, et te ei osanud r-häälikut öelda?

R-i mul ei olnud, jah.

Aga lavakoolis saite selle kätte. Kas oli raske töö?

Pool aastat. Eks ta nõudis muidugi oma jagu vaeva. Aga õppejõud aitasid ja ma sain varsti selle õige nõksu kätte.

Siiski on mul siiani raskusi väga tugevate r-idega. Kui pean ütleva „ma läksin erru”, siis alateadlikult keskendun, et see sõna korralikult välja öelda.

Lavakooli 7. lendu, kuhu ka teie kuulsite, nimetatakse legendaarseks. Te kursuseõde Anne Paluver nentis kord, et pigem on kõik need jutud pisut üle pausutatud. Kuidas teile tundub?

7. lennu fenomen oli siiski see, et ta oli esimene ses mõttes, et seal oli niisugune kontsentratsioon andeid koos. Oli väga palju talente ja paratamatult kujunes sellest lennust müüt läbi aegade. Aga ka see, mida Anne ütleb, on samuti väga õige, sest ega me ise enda andekust ei tunnutanud. Me tegime lihtsalt tööd.

Müstifitseerima kiputakse seda, et ses lennus oli päris palju neid, kes on ülekohtuselt noorena me hulgast lahkunud: Tiit Berg, Aare Laanemets, Kibuspuu, Krjukov, Sulev Luik...

Ka see. Teisest küljest olen ma mõelnud, et ju on igaühele siin ilmas antud oma aeg. Selles ajas sa pead toimima. Näiteks Urmas ja Jüri tegid palju...

Kas see, kui te kursusekaaslased järjest nii noorelt läksid, jättis hinge raske jäljed?

Loomulikult jätab see jäljed. Aga me elame edasi ja peame ka tööd edasi tegema. Meil on jäänud väga head mälestused möödunud aegadest, aga elame ju tänases päevas ja mõtleme homsele. Nii see on. Inimesed tulevad siia ilma ja siit ka lahkuvad. Nii, kuidas kellelegi on antud. Ükskõik kui rasked haavad hinge ei jää, tuleb ikka edasi minna.

Te karjääri vaadates jäi silma selline põnev koht nagu Leningradi Music Hall, kus te mõne aasta töötasite. Meenub ka, et Eino Baskin töötas seal.

Seal töötas omal ajal veel mitmeid Eestist pärit artiste. See oli suur revüüteater. Nii nagu on väga heal tasemel varietee-teatrid ehk *music hall*'id Pariisis Moulin Rouge või Lido, oli Leningradis Music

7 Raamat, mis on mind mõjutanud

Axel Munthe „San Michele raamat”. Noorpõlves lugesin, aga on siiamaa-ni kirkalt meeles.

Film, mida vaataks veel

Mäletan, kuidas lapsena, 1946. aastal, viis ema või tädi meid lapsi toonasesse Oktoobri kinno „Bambit” vaatama. See oli nii ilus.

Etendus, mis jäi hinge

Voldemar Panso lavastas omal ajal Draamateatris Tammsaare ainetel „Inimene ja inimene” – mõtlesin, et nii vanamoodne, et peaks kuidagi teisiti olema. Nüüd olen aru saanud, kui hea see siiski oli.

Telefoniäpp, mis on lihtsustanud mu elu

Mul on nappudega telefon.

Kohvik, kus tulevad parimad mõtted

Meenub vana „Kultase” kohvik.

Muusika, mis ei lähe meelest

Neid on palju. Ütleme Raveli „Bolero”.

Inimene, kellela ma ei saa

Ma ei saa ilma oma luugupeetud abikaasata.

Hall. Kui mu toonasele abikaasale Ülle Ullale tehti ettepanek minna sinna primadonnaks ehk esinäitlejannaks, siis otsustasin minagi minna.

Jäin sinna kaheks aastaks. Läksin, sest tundsin, et Estonia teatrist hakkas küll saama. Tundsin, et seisan nagu paigal. Kogu mu karjäär oli justkui ette teada. Saabus selline hetk, kus ütlesin endale: aitab. Ja läksin Estoniast minema.

Kas käite ka tänapäeval balletti vaatamas?

Ei käi. Vaat ei taha kohe näha. Selle asjaga on lõpp, mind ei huvita enam. Ma ei tea, miks, aga ei huvita. Mäletan, et kui mu lapsed käisid prantsuse lütseumis, siis direktor Lauri Leesi, suur balletihuviline, viis ka omi õpilasi „Luikede järve” vaatama. Oli soovitatav, et lapsevanemgi kaasa tuleks ja nii tuli minulgi mitu korda käia. Muudkui vaatasin luigekesi, millest olin tüdinunud.

Aga teater? Kui palju te seda vaatate?

Satun teatrisse siiski harva. Ja pean tunnistama, et näen sealgi palju sellisel keskmisel tasemel produktsiooni, nagu ma enne tele puhul juba mainisin. Sellepärast olen väga tänulik, kui satun teatrisse ja unustan seal, et olen lavastaja, ja jälgin etendust kui sellist. Muidu ma jälgin etendusi paraku lavastajapilguga: ahah, siin on nii ja siit läheb lugu edasi ilmselt nii ja... Vaat seda poleks vaja.

LP külaskäigu ajal valmistas peremees maitsvat omletti.

Fotod: Priit Simson

Mõne aasta taguses telesaates mainisite, et olete kolmandat korda abielus. Elle Kulliga olete abielus juba...?

Varsti saab 40 aastat.

Millal te viimati teatrilaval koos mängisite?

Koos mängisime viimati mõned aastad tagasi Komöödiateatri etenduses „Kala neljale”. Väga huvitav koosseis oli: Helgi Sallo, Elle Kull, Anne Paluver ja mina ise.

Elle Kull on üks Eesti tuntumaid teatri- ja filminäitlejaid. Võiks öelda, et suisa ikoon. Ma saan aru, et sellele küsimusele pole nüüd lihtne vastata, aga kui heaks näitlejaks teie teda hindate?

Minul, tema abikaasal, ei ole vast kõige sobivam öelda, et ta on väga suure andega inimene. Tal on omad voorused ja omad n-ö puudujäägid. Ellel on vaja pikemat aega, et süveneda ja jõuda selleni, mida lavastaja tahab. Aga ta kindlasti jõuab selleni. Jüri Krjukov, kes haaras kõike lennult, võis proovides isegi pisut tüdineda, kui Ellel läks asja mõtteni jõudmiseks aega.

Aga ta oskab olla oma rollis veenev?

See on tema suuremaid vooruseid. Ta võiks endiselt olla väga hea filminäitleja.

Teie rollide puhul meenub ajakirjanduseski kahinat põhjustanud juhtum, kui teid kirjutati välja menüüst serialist